

Kartografia na banknotach (II)

MAREK MACHEL

▲ Brazylia: Na emitowanym w latach 1981-1986 banknocie o nominale 1000 cruzeiros pokazano na rewersie fragment mapy z rzeźbą terenu

Moje zbieranie banknotów zaczęło się od zupełnego przypadku. Pracując w terenie jako topograf, jeździłem w różne rejony Polski. W 1966 r. w pobliżu Gąbina opracowywałem rzeźbę terenu. W okolicach było wiele zdewastowanych zabudowań. W jednym z obejść zauważyłem kilkanaście porzucanych, starych, poniszczonych banknotów. Pozbierałem je, nie przywiązując do tego specjalnej wagi.

▲ Mauritius (członek Wspólnoty Brytyjskiej). Mała wysepka zlokalizowana na Oceanie Indyjskim 800 km na wschód od Madagaskaru. Od 1968 roku państwo niepodległe. Na banknocie o nominale 20 rupii (z 1985 roku) pokazano na rewersie kontur wyspy

▲ Republika Uganda położona w centralnej części Afryki Wschodniej (nad Jeziorem Wiktorii). Kraj niepodległy od 1962 roku. Na banknotach emisji z 1982 roku o nominałach 5, 10, 20, 50, 100 szylingów pokazano na awersie kontur granic Ugandy. Podobny motyw z konturem pojawił się również na banknotach o nominałach 1000 i 5000 szylingów (1986 rok). W ostatniej emisji z 1996 roku kontur Ugandy pokazano na banknocie o nominale 200 szylingów

Nieco dalej leżały inne banknoty. Zaczęłam też rozglądać się po okolicznych ruinach. Wkrótce znalazłem metalową kasetkę, w której było około 200 banknotów pochodzących, jak się później okazało, z carskiej Rosji z okresu 1898-1912 (banknoty te były u nas w obiegu na ziemiach przejętych przez zabór rosyjski). Przywiozłem je do domu, włożyłem gdzieś na półkę i długo do nich nie wracałem.

Rok później, pracując kilka miesięcy w okolicach Tarnobrzega, nawiązałem dosyć bliskie kontakty z mieszkańcami pobliskiej wsi. Temat jednej z wieczornych rozmów zszedł na czasy zabórów. Na jej zakończenie w prezencie dostałem kilkadziesiąt banknotów pochodzących z zaboru austriackiego. Wtedy moje zainteresowanie banknotami wzrosło.

Jednak na poważnie zająłem się nimi dopiero po spotkaniu z zapałonym numizmatykiem, nieżyjącym już Januszem Kurpiewskim, wykładowcą geodezji w Pomaturalnym Studium Technicznym. To on dał mi wskazówki, od czego zacząć zbieranie. Potrzebna do tego

była literatura, ale ta dostępna okazała się jedynie w zbiorach Biblioteki Narodowej. Spędziłem w niej wiele czasu, robiąc interesujące mnie notatki. I tak to się zaczęło. Kiedy wpadł mi w ręce amerykański tygodnik numizmatyczny „Coin Word”, w którym było dużo ogłoszeń o wymianie banknotów od

podobnych jak ja zbieracz, wysłałem do kilkunastu z nich listy. Prawie na każdy otrzymałem pozytywną odpowiedź.

▲ Bahama – niepodległa od 1973 roku. Archipelag obejmujący około 3000 wysepek, raf i wystających z wody skał, zlokalizowanych na Oceanie Atlantyckim na wschód od Florydy i na północ od Kuby. Wszystkie nominały banknotów emitowanych przez Bahama (od 1974 roku) od 50 centów do 100 dolarów na awersie mają mapkę pokazującą większe wysepki tego archipelagu (Grand Bahama, Great Abaco, Cat Island, Crooked Island, Mayaguana, Great Inagua)

Ale żeby wymieniać banknoty, trzeba mieć wiele własnych. Na „Dese” nie można było liczyć, bo stare banknoty nie były dla niej atrakcyjne. Zaczęłam więc odwiedzać warszawskie bazy. Poznałam tam kilku ludzi, którzy zajmowali się banknotami zarobkowo. Od tego czasu nie miałam kłopotów z „towarem” do wymiany z zagranicą. Oczywiście były to banknoty dość pospolite, ale od czegoś trzeba było zacząć. Dopiero parę lat później poznałam kilku poważnych kolekcjonerów, z którymi wymieniałem banknoty zagraniczne, których miałem sporo, na lepsze banknoty polskie. W tym czasie zbieranie banknotów było w Polsce mało popularne. Dopiero pod koniec lat 80. zaczęła się na nie moda.

Zbieram banknoty z całego świata. Moja kolekcja to prawie 10 000 banknotów z około 200 krajów. Obecnie prowadzę wymianę wyłącznie z zagranicznymi zbieraczami. Przeglądając zbiory, można zauważyć ciekawe motywy na banknotach pochodzących z różnych krajów i różnych kontynentów. Na przykład kraje wyspiarskie prawie zawsze mają jakiś charakterystyczny element związany z tym rejonem (widok portu, fragment wybrzeża itp.). Banknotów o tematyce geodezyjnej jest mało (w odróżnieniu od znaczków pocztowych, gdzie tych motywów jest wiele). W ostatnich latach w krajach, które emitowały nowe banknoty, znalazłem jednak kilka związanych z geodezją. ■

The East Caribbean States

(Karaiby Wschodnie) – niepodległe od 1983 roku.

Wschodnia grupa Wysp Karaibskich (terytorium brytyjskie)

Leeward Islands: Anevilla, Saba, St. Christopher, Nevis i Antigua.

Windward Islands: Dominica, St. Lucia, Grenadines, Grenada. Na większości banknotów emitowanych dla archipelagu od 1965 roku na awersie lub na rewersie pokazano mapkę z tymi wyspami

